

Utrecht, 14 mei 2025

Betreft: Oproep tot urgentie rond passend onderwijs

Geachte leden van de vaste commissie voor OCW,

Op 21 mei spreekt u over passend onderwijs. Ter voorbereiding op dit debat sturen we u graag deze brief en een rapportage over alle signalen die vorig jaar binnenkwamen bij het adviespunt van Ouders & Onderwijs.

In 2014 werd de Wet passend onderwijs ingevoerd. Het doel van deze wetswijziging was dat meer kinderen met een ondersteuningsvraag naar een reguliere school zouden gaan. Voortaan ontvingen scholen budgetten voor het verzorgen van passend onderwijs en waren deze budgetten niet langer gekoppeld aan een kind. Er kwamen verplicht samenwerkingsverbanden waarbinnen scholen moesten samenwerken om tot een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen te komen. En er kwam een 'zorgplicht' waarmee scholen de verantwoordelijkheid kregen om een plek voor kinderen te vinden op een school, ook als ze zelf niet in de benodigde ondersteuning konden voorzien.

Inmiddels zijn we ruim 10 jaar verder en weten we dat het gewenste resultaat niet is bereikt. Integendeel, er gaan nu meer kinderen naar het speciaal onderwijs dan voorheen, de wachtlijsten zijn soms lang en het aantal thuiszitters is schrikbarend gestegen. Dat komt niet alleen door het passend onderwijsbeleid zelf. Ook de randvoorwaarden voor passend onderwijs zijn niet op orde. Klassen zijn te groot en te onrustig, er zijn te weinig leraren en die hebben onvoldoende ondersteuning in de klas. Schoolgebouwen zijn vaak niet ingericht op verschillende behoeften van kinderen en leerkrachten. In de opleiding van onderwijspersoneel is nog steeds heel weinig aandacht voor verschillende onderwijsbehoeften van kinderen. En op te veel scholen vindt men nog steeds, soms hardop, soms stilzwijgend, dat ze er vooral zijn voor 'gewone kinderen', niet voor 'speciale' waardoor het speciaal onderwijs groeit, en de versterking van de ondersteuning in het regulier onderwijs onvoldoende lukt.

Dat merken ouders en leerlingen. Wanneer zij een aanmelding willen doen en stuiten op afhoudende reacties. Of soms botweg een 'nee'. Wanneer ze in gesprek op school horen dat men 'handelingsverleggen' is. Dat het geld op is. Dat de leerkracht overbelast is. Dat geen enkele andere school het wil proberen. Dat het kind niet meer welkom is, zonder dat er een alternatief is. Of dat het alleen een zorgboerderij is en geen school. En zo kunnen we nog wel even doorgaan. Want iedere dag weer gaat bij onze organisaties de telefoon meerdere keren. Ouders en leerlingen op zoek naar advies, een luisterend oor of hulp bij een moeilijk gesprek op school. Veel te vaak over passend onderwijs.

Om het tij te keren is het ministerie begonnen met een verbeteraanpak met daarin 25 maatregelen. Hoewel er op onderdelen – zoals de landelijke norm voor basisondersteuning, het hoorrecht voor leerlingen en de ouder- en jeugdsteunpunten – vooruitgang is geboekt, blijft echte verbetering in veel opzichten achter. Het verankeren van een leerrecht, een strakkere naleving van de zorgplicht, het beter voorbereiden van leraren, stappen naar inclusief onderwijs, voorkomen van thuiszitten en andere maatregelen blijven vrijwel volledig uit. Ondertussen wordt ander beleid, zoals het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim, ten onrechte gepresenteerd

als oplossing voor de problemen rond passend onderwijs en worden subsidies ter ondersteuning van passend onderwijs wegbezuinigd.

Daarom sturen we met deze brief een signalenrapportage van Ouders & Onderwijs mee. Want we spreken graag over beleid in Den Haag en aan de bestuurlijke vergadertafels. En we zijn goed in 'verbetermaatregelen', 'beleidsinterventies' en 'bewustwordingscampagnes'. Maar aan de telefoon komt elke dag de praktijk van een kind binnen. De praktijk van een ouder, de leerkracht, de klas en het schoolplein. Daar zijn problemen, maar ook alleen daar liggen de échte oplossingen. Daarom hebben we de tijd genomen om te delen waar ouders tegenaanlopen als hun kind iets anders of iets extra's nodig heeft. Met als doel dat nieuwe plannen niet slechts theoretische oplossingen zijn, maar dat ze echt het verschil maken voor kinderen, hun ouders en hun leerkrachten.

Maak van passend onderwijs een prioriteit

Naar schatting hebben 228.000 leerlingen in het regulier onderwijs extra ondersteuning nodig. Er zitten daarnaast ruim 107.000 leerlingen in het gespecialiseerd onderwijs. Op dit moment worden de problemen alleen maar groter. Als organisaties die opkomen voor ouders en leerlingen in het onderwijs vragen we u om de politieke aandacht en urgentie te geven die de problemen rond passend onderwijs nodig hebben.

De oproep in deze brief is mede namens:

